Motion

1975/76: 948

av herr Adolfsson m. fl.
med anledning av propositionen 1975/76:77 om avveckling av s. k. faktisk sambeskattning

Alltsedan särbeskattningen av arbetsinkomster infördes år 1970 har den faktiska sambeskattningen av i första hand jordbruks- och rörelseinkomster, vilken därvid bibehölls, framstått som mycket orättvis. Kravet på dess slopande har också många gånger framförts. Det är därför i och för sig tillfredsställande att ett förslag till lösning av problemet med den faktiska sambeskattningen nu lagts fram.

En sambeskattning av jordbrukare/rörelseidkare med medhjälpande make och barn kan alltså inte accepteras inom ramen för ett system med särbeskattning av arbetsinkomster. Även om tillämpnings- eller kontrollsvårigheter uppkommer, måste utgångspunkten vara att medlemmar av sådana företagsfamiljer skall beskattas på samma sätt då de arbetar i familjeföretaget som när de verkar som oberoende arbetstagare i ett främmande företag. Praktiska begränsningsregler, betingade av kontrollskäl eller annat, kan naturligtvis godtas, men dessa måste då utformas på ett sådant sätt att de inte medför att familjerna diskrimineras.

Propositionens förslag tillgodoser inte nyssnämnda krav på likformig behandling av företagsfamiljerna. Av kontrollskäl har rättvisekravet åsidosatts. I propositionen har enligt vår mening kontrollaspekterna överbetonats och en överdriven tilltro visats möjligheterna att med materiella begränsningsregler förhindra en, enligt departementschefen, icke önskvärd uppdelning av familjeföretagets inkomst i beskattningshänseende.

Vi finner det i och för sig motiverat att regler för make- och barnlön utformas lika för olika företagsformer. Däremot kan vi som nämnts icke acceptera att dessa regler för någon företagsform utformas så, att de blir i nämnvärd grad olika jämfört med vad som skulle ha gällt om familjemedlemmarna i fråga arbetat i främmande företag. Detta blir emellertid fallet vid ett genomförande av propositionens förslag att makelön skall beaktas vid beskattningen endast om arbetsinsatsen uppgått till 600 timmar per år, att lönen inte får överstiga en tredjedel av familjeinkomsten eller att arbete i familjens bostad inte annat än undantagsvis skall få beaktas.

I propositionen föreslås att inkomstuppdelning skall få ske först om medhjälpande make har arbetat minst 600 timmar under beskattningsåret i den andre makens verksamhet. Enligt vår mening är detta ett felaktigt sätt att se på medhjälpande makes arbetsinsats. Avgörande för att särbeskattning skall inträda måste, enligt vår mening, vara att medhjälpande make gjort en arbetsinsats i rörelsen eller jordbruket, inte att denna insats kan uppskattas

till minst 600 timmar. Av rent praktiska skäl kan vi dock acceptera kravet på en gräns av en minsta arbetad tid på 100 timmar. Då uppnås jämställdhet med vad som skulle ha gällt om familjemedlemmarna i fråga arbetat i främmande företag.

Inte heller kan vi acceptera förslaget att medhjälpande make endast skall få tillgodoräkna sig större ersättning än en tredjedel av nettointäkten i verksamheten, om det visar sig att medhjälpande makes arbetsinsats överstiger en tredjedel av denna. Så kan t. ex. vara fallet vid hög arbetsbelastning, andre makens sjukdom osv. Vi föreslår att en tredjedelsgränsen utgår och att kravet skall vara att medhjälpande make inte skall tillgodoräknas större ersättning än som kan sägas motsvara marknadsmässigt vederlag.

Vad beträffar förslaget att arbete i hemmet normalt inte skall beaktas, så finner vi detta orimligt. Vi anser att, om vissa arbetsuppgifter obestridligen utförts, skall de grunda rätt till individuell beskattning även om de utförts i hemmet. För småföretagare är det uteslutet att kräva särskilda arbetslokaler utom hemmet.

Med stöd av vad som anförts hemställs

att riksdagen beslutar att anvisningarna till 52 § kommunalskattelagen, tredje stycket, får följande lydelse:

När näringsverksamheten bedrivits av den ena av makarna men den andre maken (medhjälpande make) arbetat i verksamheten minst 100 timmar under beskattningsåret, skall denne på grund av sin arbetsinsats beskattas för viss inkomst av verksamheten. Detta sker genom att han taxeras för så stor del av nettointäkten av förvärvskällan som kan anses motsvara marknadsmässigt vederlag för arbetet. Omfattar beskattningsåret – – – hänsyn härtill. Arbetsinsats i makarnas gemensamma bostadsutrymme får medräknas när det med hänsyn till rörelsens art och andra omständigheter föreligger skäl att medräkna arbetsinsatsen. Vid bedömande – – – ersättning uppburits.

Stockholm den 26 januari 1976

TAGE ADOLFSSON (m)

ROLF CLARKSON (m)

GUNNAR HYLTANDER (fp)

TORSTEN GUSTAFSSON (c)
i Stenkyrka

L. ARNE ANDERSSON (m)
i Ljung

HANS NORDGREN (m)